Innspill fra Norsk Sykepleierforbund (NSF) knyttet til BØP 2023-2026
NSF deler kommunedirektørens syn på de viktige samfunnsutfordringer vi møter: utenforskap og sosial ulikhet, klima, og demografisk utvikling. Vi mener likevel at forslaget til budsjett ikke gjør nok for å sikre bærekraftige tjenester for årene fremover. Mye er langsiktig arbeid - men mange av investeringene må på plass nå. Gjennom å investere i fag og kompetanse, riktig bruk av velferdsteknologi, samt forebyggende helsearbeid, kan kommunen i større grad være rustet for demografiendringen vi nå møter.

BIOM
Det foreslås i BØP flere tiltak i forhold til styrking av eldreomsorgen i kommunen. Dette er svært viktige grep for å sikre forsvarlige tjenester. Det er tidligere beskrevet en dreining av tjenestene, men det er lite realistisk at behovet for sykehjem vil være mindre i fremtiden, selv om behovet for tjenester til hjemmeboende øker. Siden samhandlingsreformen i 2012, har brukergruppen vi ser på sykehjem blitt stadig sykere, uten at fagdekningen eller antall ressurser på sykehjemmene har blitt tilsvarende styrket. NSF foreslår at kommunedirektøren styrker grunnbemanningen på sykehjem, for å sikre faglig forsvarlig bemanning. NSF foreslår at man i årets budsjett investerer 20 millioner i fagkompetanse på sykehjem.

Bærum kommune bruker, sammenlignet med andre kommuner, store summer på helsevikarer. Dette er penger som NSF mener burde vært brukt på andre måter. Vikarbruk koster mye, gir mindre kontinuitet, dårligere arbeidsmiljø og reduserer kvaliteten på tjenestene. Dette slukker branner på kort sikt, men skaper merutgifter på lang sikt. Vi må tenke klokere! Gjennom å styrke grunnbemanningen kan man forebygge sykefravær og avvik, og i større grad yte gode tjenester til innbyggerne. Invester i kompetanse og gode fagmiljøer!

Kommunedirektøren trekker frem blant annet to ting i BØP som vi er spesielt opptatt av - trygge ledere og heltidskultur. Det er krevende å være leder i Bærum kommune. Innenfor mellomledernivået i helse- og omsorgssektoren har vi de siste årene sett en svært høy turnover. Mange som slutter beskriver svært krevende arbeidsforhold, og et lønnsnivå som ikke kan konkurrere med nabokommuner. Ledere bruker en stor del av arbeidsdagen på å dekke hull i turnus. Dette trenger ikke være en lederjobb. NSF foreslår at kommunen avsetter 20 millioner til lederstøtte i tjenestene, som kan jobbe med turnus.

Samtidig som man jobber med heltidskultur på strategisk nivå i kommunen, opplever NSF at man aktivt i tjenestene forkorter vaktlengder for å i størst grad «utnytte» ressursene. Kortere vakter gir flere oppmøter, og NSF mener det er kontraindisert med heltidsarbeid. Det er svært utfordrende å rekruttere ansatte med helsefaglig kompetanse. Dårligere arbeidsvilkår vil ikke gjøre dette lettere! Dersom de økonomiske rammene for sykehjemmene i kommunen er så stramme, så må politikerne ta større ansvar for å sikre heltid i helsesektoren.

Kommunens tilbud i Altea er et godt tilbud for de som kan nyttiggjøre seg rehabiliteringstilbudet. Dette er per i dag svært få. Utover dette er Altea en helsereise for å forebygge helseplager. Noe som selvfølgelig er kjempeviktig, men ikke hvis det går på bekostning av lovpålagte helsetjenester! Med behovet for styrking av rammene i eldreomsorgen, ser ikke NSF hvordan det fortsatt kan forsvares at man sender innbyggere i kommunen billige Syden-helsereiser.

BAUN
I årets budsjettforslag er ikke de som står fremst i 1.linja i de forebyggende og helsefremmende tjenestene til barn, unge og familier nevnt. Hvert år bevilger regjeringen styrkningsmidler som kommunene får tildelt – for nettopp å styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Dersom kommunen ikke kan vise til at styrkningsmidlene blir brukt, kan man ikke søke støtte neste år. Dette betyr i praksis at årets BØP diskvalifiserer Bærum kommune fra å søke videre styrkningsmidler.

Kjernekompetansen i helsestasjons- og skolehelsetjenesten ligger i helsesykepleiere, jordmødre - men også helsestasjonsleger og fysioterapeuter. Ifølge Rapport IS-2677: «Utredning om bindende bemanningsnorm i helsestasjons- og skolehelsetjenesten», er det viktig at kjernekompetansen prioriteres styrket, før man bygger ut tjenester som ligger utenfor hovedvirksomheten i helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Helsesykepleiere og jordmødre i Helsetjenester Barn, Unge og Familier monitorerer og følger opp folkehelsa i svangerskapsomsorgen og hos barn, unge og deres familier. Vi treffer samtlige av de over 30 000 barn og unge mellom 0-18 år som bor i Bærum – og vi møter dem der de er. Vi har en unik rolle som folkehelsepromotører, men også som veivisere i det offentlige systemet når de trenger noe mer enn det universelle tilbudet med helsekontroller, undervisning, vaksinering og foreldreveiledning. Ungdommer får samtaletilbud, prevensjonsveiledning og seksualopplysning ved helsestasjoner for ungdom. Dette er et uvurderlig tilbud – lavterskel, profesjonell og gratis helsehjelp til ungdommer.
Alt dette arbeidet følger retningslinjer fra Helsedirektoratet, et lovpålagt tilbud som vi utfører på vegne av Bærum kommune. Arbeidet gir oss en kunnskapsbasert og systematisk innsikt i hva som rører seg i Bærums barne- og ungdomsbefolkning. Vi jobber med svangerskapskontroller, etterkontroller, kvinnehelse, helsestasjonskontroller, hjemmebesøk til nyfødte, gir foreldreveiledning, snakker blant annet med alle barna som begynner i 1. og 8. klasse på skolene - og følger opp både fysisk, psykisk, sosial og åndelig helse frem til de trer inn i voksenlivet.

Vi vet at barnefattigdom og sykdom i familie er disponerende for psykisk uhelse. Vi har muligheten til å være støttepersonell og veivisere i det offentlige hjelpeapparatet. Og vi merker at de sosiale ulikhetene øker. Vi vil bidra til å utjevne og gjøre en viktig forskjell. Og vi vet hvem som trenger det. I år har Lions vært nødt til å øke sitt hjelpefond til forkjempelse av barnefattigdom i vår kommune, der vi helsesykepleiere kan søke om bistand til barnefamilier med svak økonomi. Det er et svakhetstegn i vår samfunnsstruktur – når veldedige organisasjoner må avhjelpe der det offentlige ikke har gode støttefunksjoner.

Forebygging og helsefremming er ikke en utgiftspost - det er en investering i samfunnets gode helse i framtida. Det koster mye mer å reparere enn å forebygge.
Vi kan bidra med vår kompetanse og kunnskap til å lære barn og unge hva som skal til for å ha en fysisk og psykisk god helse - hva som gjør at man kan leve godt og lenge i en frisk kropp og et sunt sinn.
Det er flott at kommunen velger å styrke Psykiske helsetjenester - de vel 1500 som får hjelp der er som oftest henvist fra helsesykepleiere ute. Og mye av for- og etterarbeidet skjer der barna og familiene er. Hos de samme helsesykepleierne, legene og jordmødrene.

NSF har en utfordring til kommunepolitikerne:
Styrk Helsestasjons - og skolehelsetjenesten med 5 millioner i budsjettet - det er et steg på veien. Til sammenlikning ligger det 7 millioner til nye beholdere for gjenvinning av glass og metall. Barn og unge kan ikke gjenvinnes. Vi har *en* sjanse til å gjøre det riktig.